

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Τα βαθύτερα αίτια της κακοδαιμονίας μας

ΜΙΧΑΗΛ Γ. ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ

05.09.2021 • 21:01

Το καλοκαίρι που τελειώνει ήταν εφιαλτικό. Η κλιματική κρίση ξεγύμνωσε την επί μακρόν σαθρή μας οργάνωση στη διαχείριση της φύσης και δη των πυρκαγιών, και δεν μπορούμε πλέον να κρυφτούμε. Η κλιματική αλλαγή δεν είναι αναπάντεχη. Η ξηρασία άρχισε από τον Απρίλιο, και η φωτιά στα Γεράνεια τον Μάιο έδειξε το μέγεθος του προβλήματος που έρχεται. Οι επιτελικές αναφορές της Επιτροπής Γκόλνταμερ που ακολούθησε το Μάτι έμειναν στο ράφι. Δεν είχαν διανοιχθεί δασικοί δρόμοι και αντιπυρικές ζώνες, οι αποψιλώσεις ήταν αποσπασματικές και παρότι αυξήθηκαν κατά τι τα εναέρια μέσα (που δεν αποτελούν πανάκεια) δεν είχαμε επαρκή κάλυψη.

Το ερώτημα όμως που προκύπτει είναι, γιατί αποτύχαμε; Και, ακόμη σημαντικότερο, τι μπορούμε να κάνουμε γι' αυτό; Η αντιπολίτευση βιάστηκε να τα ρίξει όλα στην «αποτυχία του επιτελικού κράτους» και κυρίως να απαιτήσει παραιτήσεις, οι οποίες θα κατεδείκνυαν ότι η κυβέρνηση απέτυχε, και η κυβέρνηση απάντησε με τον ανασχηματισμό. Ομως, διαβάζοντας τις αναλύσεις από το τις πταίει για την έλλειψη πρόληψης και την περιορισμένη αποτελεσματικότητα στην αντιμετώπιση των πυρκαγιών, προκύπτει ανάγλυφα η χαοτική οργάνωση και η έλλειψη λογοδοσίας, καθώς και η κατάτμηση αρμοδιοτήτων και προσωπικού προκειμένου να ικανοποιηθούν μικροπολιτικά αιτήματα. Η αντιδιαστολή με τη λειτουργία του «112» που έσωσε ζωές σε ακραίες συνθήκες έδειξε πώς η σωστή διάρθρωση κάνει τη διαφορά.

Οι καταστροφικές πυρκαγιές μάς έδειξαν ότι το κράτος απέτυχε γιατί δεν είναι ακόμη αρκετά επιτελικό. Το βασικό πρόβλημα που κλήθηκε να αντιμετωπίσει ο νόμος του επιτελικού κράτους είναι η έλλειψη λογοδοσίας και η διαχρονική ανυπαρξία μετρήσιμου αποτελέσματος. Αυτό αποτελεί το βαθύ αίτιο της ελληνικής κρίσης που είχε εντοπίσει, αλλά δεν είχε αντιμετωπίσει, το μνημόνιο. Το ίδιο ισχύει για την οργανωτική διάρθρωση του Δημοσίου, που χρειάζεται επείγοντως δομές με αρμοδιότητες, πόρους, δεξιότητες, μετρήσιμα αποτελέσματα και κίνητρα να κάνουν τη δουλειά τους χωρίς να πρέπει ή και να μπορούν να ανακατεύονται οι πολιτικοί. Η αντιπολίτευση, ενώ κοιτάει τα συμπτώματα του προβλήματος, δεν ακουμπάει καν τα βαθύτερα αίτια. Ζητεί οικονομική ενίσχυση πληγέντων (και πρόωρες συνταξιοδοτήσεις, π.χ. ρητινοσυλλεκτών – την προσφιλή αυτοκτονική λύση των πολιτικών μας), και προσφέρει ευχολόγια για «συνολική πολιτική» και συντονισμό. Δυστυχώς, όλα αυτά τα μεγαλεπήβολα συντονιστικά όργανα, τα οποία δεν αντιμετωπίζουν τα διαρθρωτικά προβλήματα των υφισταμένων υπηρεσιών, δεν βοηθούν.

Αυτό που χρειαζόμαστε είναι ένα πολύ πιο επιτελικό κράτος, το οποίο θα δρα σε συνεργασία με ιδιώτες και ΜΚΟ (από εξωραϊστικούς συλλόγους μέχρι εθελοντές – θεσμό που πρέπει να ενισχύσουμε τάχιστα). Με δεδομένη την ανεπάρκεια του Δημοσίου και τις ανάγκες που έχουμε, το να αντιμάχεται το ΚΙΝΑΛ θεσμούς σαν αυτόν των αναδόχων αναδάσωσης είναι ακατανόητο. Η αντιπολίτευση θα πρέπει να προσφέρει εποικοδομητική, όχι ιδεοληπτική κριτική. Θα πρέπει να δούμε πώς το Δημόσιο θα συνεργαστεί με τον ιδιωτικό τομέα, και πώς η Κεντρική Διοίκηση θα συνεργαστεί με τους Δήμους και την κοινωνία των πολιτών με αναδιάρθρωση και αποσαφήνιση των ευθυνών. Η κυβέρνηση, μετά το βαρύ χτύπημα των πυρκαγιών, έλαβε ένα αναπάντεχο πολιτικό δώρο από την ανικανότητα της αντιπολίτευσης να σταθεί στο ύψος των περιστάσεων. Η δε αντίδραση του ΣΥΡΙΖΑ στην τοποθέτηση Αποστολάκη ήταν μια σαφής ένδειξη παλαιοκομματισμού του χειρίστου είδους, που δίνει μια

ακόμη ευκαιρία στην κυβέρνηση. Αλλά αυτό θα απαιτήσει θάρρος. Ο ανασχηματισμός από μόνος του δεν μπορεί να αντιμετωπίσει τα προβλήματα. Το νέο υπουργείο Πολιτικής Προστασίας θα πρέπει να αλλάξει πολλά – το ίδιο και η αναβαθμισμένη Διεύθυνση Δασών στο ΥΠΕΝ. Και θα πρέπει να εστιάσουμε επιτέλους στο Περιβάλλον.

Ο κ. Μητσοτάκης θα πρέπει να αδράξει την ευκαιρία να προτείνει ένα νέο μοντέλο διαχείρισης τόσο των πυρκαγιών, όσο και του περιβάλλοντος γενικότερα, χώρου όπου, παρ' όλη τη ρητορική, η κυβέρνηση έχει ισχνό έργο και προβληματική πολιτική. Θα πρέπει να αντισταθεί στο κόμμα του, στους παραδοσιακούς καλοθελητές, όσους φοβούνται ότι θα πληγούν από την αναγκαία αναδιάταξη αρμοδιοτήτων και να κοιτάξει μπροστά. Το στοίχημα του επιτελικού κράτους τώρα θα κριθεί.

** Ο κ. Μιχαήλ Γ. Ιακωβίδης (www.jacobides.com) κατέχει την Εδρα Sir Donald Gordon Chair Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας στο London Business School, όπου είναι καθηγητής Στρατηγικής. Είναι σύμβουλος Στρατηγικής στην Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού.*

Source:

<https://www.kathimerini.gr/opinion/561486985/ta-vathytera-aitia-tis-kakodaimonias-mas/>

English translation

The deepest causes of our malice

The summer that is ending was a nightmare. The climate crisis has stripped our long-standing organization of nature management, especially of fires, and we can no longer hide. Climate change is not unexpected. The drought started in April, and the fire in Geraneia in May showed the magnitude of the problem.

The Goldammer Commission Commission's follow-up to Mati remained on the shelf. Forest roads and fire zones had not been opened, deforestation was fragmented and although the air means (which are not a panacea) increased somewhat, we did not have sufficient coverage. But the question that arises is, why did we fail? And, most importantly, what can we do about it? The opposition rushed to throw everything at the "failure of the staff state" and mainly to demand resignations, which would show that the government had failed, and the government responded with the reshuffle. However, reading the analysis of what is to blame for the lack of prevention and limited effectiveness in dealing with fires, the chaotic organization and lack of accountability, as well as the division of responsibilities and personnel in order to satisfy micropolitical demands, emerges.

The contrast with the "112" operation that saved lives in extreme conditions showed how the right structure makes the difference. The catastrophic fires have shown us that the state has failed because it is not yet sufficiently staffed. The main problem that the law of the executive state was called to face is the lack of accountability and the timeless absence of a measurable result. This is the deep cause of the Greek crisis that the memorandum had identified, but had not dealt with. The same applies to the organizational structure of the State, which urgently needs structures with responsibilities, resources, skills, measurable results and incentives to do their job without the need or interference of politicians.

The opposition, while looking at the symptoms of the problem, does not even touch on the deeper causes. It calls for financial support for victims (and early retirement, such as resin

collectors - the popular suicidal solution of our policies), and offers wishes for "comprehensive policy" and coordination. Unfortunately, all these grandiose coordinating bodies, which do not address the structural problems of existing services, do not help.

What we need is a much more staff state, which will act in collaboration with individuals and NGOs (from landscaping associations to volunteers – an institution that we need to strengthen quickly). Given the inadequacy of the State and the needs we have, it is incomprehensible for KINAL to oppose institutions like that of reforestation contractors. The opposition should offer constructive, not ideological criticism. We will have to see how the State will cooperate with the private sector, and how the Central Administration will cooperate with the Municipalities and the civil society by restructuring and clarifying the responsibilities. The government, after the heavy blow of the fires, received an unexpected political gift from the inability of the opposition to stand up to the circumstances. SYRIZA's reaction to Apostolakis' position was a clear indication of old-fashioned partisanship, which gives the government another chance. But that will require courage. Reform alone cannot solve the problems. The new Ministry of Civil Protection will have to change a lot – as does the upgraded Directorate of Forests in RIS.

And we must finally focus on the Environment. Mr. Mitsotakis should seize the opportunity to propose a new model for managing both fires and the environment in general, an area where, despite all the rhetoric, the government has a weak work and problematic policy. He will have to resist his party, the traditional well-wishers, those who are afraid of being hit by the necessary reshuffle, and look ahead. The staff state bet will now be judged.

* Mr. Michael G. Iakovidis (www.jacobides.com) holds the Sir Donald Gordon Chair of Innovation and Entrepreneurship at the London Business School, where he is Professor of Strategy. He is a Strategy Advisor at the Hellenic Society of Environment and Culture.